AVİM Yorum • No: 2026 / 86 • Eylül 2026

AZERBAYCAN-ERMENİSTAN NORMALLEŞMESİ VE KÜLTÜREL ALANDAKİ YANSIMALARI: MONTREUX-VEVEY SEPTEMBRE MUSİCAL ÖRNEĞİ

İlaha KHANTAMİROVA

-

II. Karabağ savaşıyla önemli dönüşüm yaşayan Azerbaycan-Ermenistan ilişkileri, son yıllarda giderek daha olumlu bir yönde ilerlemektedir. Henüz beklenen nihai barış anlaşması imzalanmamış olsa da savaşın sona ermesi, Karabağın Azerbaycanın egemenliği altında olduğunun tescil edilmiş olması, devlet başkanları ve diğer resmî temsilciler arasındaki temasların artması, barış ve iş birliği yönündeki açıklamalar ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik girişimler, iki ülke arasındaki ilişkilerde devletler düzeyinde önemli bir normalleşme sürecinin yaşandığını göstermektedir. Bu gelişmeler normalleşmenin iki halk arasındaki ilişkilere de yansıması için önemli bir zemin oluşturmaktadır. Ancak bunun gerçekleşmesi, yalnızca diplomatik ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine değil, iki toplum arasında yıllardır biriken karşılıklı güvensizliğin, hatta düşmanlığın ve olumsuz tarihsel algıların da zaman içerisinde aşılmasına bağlıdır. Dolayısıyla bugün asıl mesele, devletler arasındaki ilişkilerin normalleşmesinin yanı sıra, bu normalleşmenin iki halk arasındaki ilişkilere ne ölçüde yansıyacağı ve kalıcı bir toplumsal barışın oluşmasına ne ölçüde katkı sağlayacağı önem taşımaktadır.

Oysa, bazı Ermeni ve Ermeni yanlısı kuruluşlar, taraflar arasındaki normalleşme yönündeki gelişmeleri hedef almaya devam etmektedirler. Bu çevrelerin açıklamaları ve propaganda faaliyetleri artık yeni bir gelişme değildir ve söz konusu söylemlerin etkisinin geçmişe kıyasla azaldığı da görülmektedir. Buna rağmen, bu çevreler yalnızca Azerbaycanı ve yönetimini değil, Ermenistanın normalleşme yönündeki politikalarını benimseyen mevcut yönetimini de hedef almaktadır. Ayrıca, Azerbaycanın kültürel mirasını uluslararası ölçekte tanıtmak amacıyla gerçekleştirdiği girişimlere müdahil olmaya çalışmaktadırlar. Bu durum, söz konusu çevrelerin yalnızca siyasi gelişmelere değil, Azerbaycanın kendi kültürel mirasını uluslararası alanda tanıtmasına yönelik girişimlere dahi tehdit olarak yaklaştıklarını göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Bu tür girişimlerin son örneklerinden biri birkaç gün önce İsviçrede yaşanmıştır. 9-18 Eylül tarihlerinde gerçekleştirilen Montreux-Vevey 80. Eylül Müzik Festivaline Azerbaycandan 200e yakın sanatçı, muğam, caz, gelenekler sanatları içeren bir programla katılmaktadır. Azerbaycanın kültürel mirasını dünyaya tanıtmayı amaçlayan bu katılım, aynı zamanda İsviçre ve Azerbaycan arasında uzun vadeli stratejik ortaklığın ve karşılıklı anlayışın güçlendirilmesini hedeflemektedir[1]. Ancak söz konusu kültürel etkinlik, bazı Ermeni

yanlısı kuruluşlar tarafından bağlamından çıkarılarak siyasi bir tartışmanın konusu hâline getirilmeye çalışılmıştır.

Uluslararası Hristiyan Dayanışması, İsviçre Ermeni ve Ermeni Dostu Dernekler Konseyi ve İsviçre-Ermenistan Derneği temsilcileri bir basın toplantısı düzenleyerek Montreuxde her yıl gerçekleştirilen uluslararası prestije sahip Septembre Musical festivalinin organizatörlerini Azerbaycanı aklamakla suçlamıştır[2]. Tamamen kültürel bir nitelik taşıyan bu müzik festivaline bu şekilde siyasi bir anlam yüklenmeye çalışılması, devletler arasındaki normalleşmenin toplumlar arasındaki ilişkilere aynı ölçüde yansımadığını göstermektedir. Bu nedenle, söz konusu girişimler Azerbaycan ve Ermenistan arasında arzu edilen toplumsal ilişki düzeyine ulaşılması için diplomatik normalleşmenin ötesinde daha uzun bir yol alınması gerektiğini de ortaya koymaktadır.

Bu noktada, tarihsel anlatıların iki toplum arasındaki ilişkiler üzerindeki etkisi de göz ardı edilmemelidir. Her toplumun kendi kimliğini ve geçmişini anlamlandırdığı bir tarih anlatısı vardır. Ermeni tarih anlatısında Hristiyanlığı kabul eden ilk halklardan biri olma düşüncesi, Denizler Arası Büyük Ermenistan anlatısı ve Azerbaycanın tarihsel olarak Ermeni Yaylasının bir parçası olduğu yönündeki iddialar önemli bir yer tutmaktadır. Bu anlatıların tarihsel gerçeklikten uzak veya tartışmalı olduğu, farklı tarihçiler tarafından çeşitli çalışmalarla ortaya konmuştur. Ancak burada asıl dikkat çekici olan, tarihsel anlatıların varlığından ziyade, bu anlatıların günümüzde komşu halkların tarihsel ve kültürel mirasına ilişkin tartışmalarda nasıl kullanıldığıdır.

Bu kullanımın günümüzdeki yansımalarını özellikle bazı Ermeni çevrelerinin tarihsel ve kültürel miras konusunda tartışma içinde olduğu komşu halklara ilişkin yaklaşımlarında görmek mümkündür. Nitekim, Azerbaycanın tarihsel ve kültürel mirasının uluslararası alanda tanıtılması söz konusu olduğunda, bazı Ermeni yanlısı çevrelerin bu girişimleri itibarsızlaştırmaya çalışması, geçmişe ilişkin farklı anlatıların bugünkü ilişkiler üzerindeki etkisinin hâlâ devam ettiğini göstermektedir. İsviçredeki festival etrafında yaşanan tartışma da bunun güncel bir örneğidir. Azerbaycanın müziğini ve kültürel mirasını uluslararası bir platformda tanıtması girişiminin siyasi bir tartışmaya dönüştürülmeye çalışılması, kültürel alanın dahi geçmişteki çatışmaların gölgesinden tamamen kurtulamadığını göstermektedir.

Bugün taraflar arasındaki normalleşme sürecinin ilerlediği, diplomatik ve ekonomik ilişkilerin giderek iyileştiği bir dönemde, farklı ülkelerdeki bazı Ermeni temsilcilerinin ve Ermenistandaki bazı çevrelerin benzer girişimleri sürecin geleceği konusunda kaygıları da beraberinde getirmektedir. Her ne kadar devletler arasındaki diplomatik ilişkiler olumlu ve dostane bir yönde ilerlese de kalıcı bir barışın ve bölgesel güvenliğin sağlanması, toplumlar arasındaki kin, nefret ve karşılıklı düşmanlığın da zaman içerisinde aşılmasını gerektirmektedir. Gerçek barış, yalnızca bölgesel veya küresel ölçekte savaşların sona ermesi ya da devletler arasında diplomatik ilişkilerin kurulması anlamına gelmez. Gerçek barış, aynı zamanda halkların birbirlerine yönelik tarihsel önyargılarının ve düşmanlıklarının aşılması, karşılıklı güvenin ve anlayışın geliştirilmesi anlamına gelir.

**Görsel: Septembre Musical*

[1] Azerbaijan Culture, *Septembre Musical*, 14 Eylül 2026, https://www.septembremusical.ch/en/program/azerbaijan-culture/

[2] Swiss Music Festival Risks Whitewashing Azerbaijans Ethnic Cleansing, Warns Christian Watchdog, *Asbarez*, 14 Eylül 2026, https://asbarez.com/swiss-music-festival-risks-whitewashing-azerbaijans-ethnic-cleansing/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KHANTAMİROVA, İlaha. 2026. "AZERBAYCAN-ERMENİSTAN NORMALLEŞMESİ VE KÜLTÜREL ALANDAKİ YANSIMALARI: MONTREUX-VEVEY SEPTEMBRE MUSİCAL ÖRNEĞİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 86. Eylül 16. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/AZERBAYCAN-ERMENISTAN-NORMALLESMESI-VE-KULTUREL-ALANDAKI-YANSIMALARI-MONTREUX-VEVEY-SEPTEMBRE-MUSICAL-ORNEGI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır